

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ: Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗΣ

17.12.13

Κυρίες και Κύριοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ με τη σειρά μου για την πρόσκλησή της ΕΜΕΔΙΤΕΚΑ και να τη συγχαρώ για την πρωτοβουλία της. Ελπίζω με τη σύντομη εισήγησή μου να συμβάλλω και εγώ από την πλευρά μου, στην επιτυχία της σημερινής ημερίδας.

Από τους προηγούμενους εισηγητές ακούσαμε μερικά από τα θέματα που απασχολούν τους εμπλεκόμενους κατά τη διάρκεια των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Θα ήθελα και εγώ από τη σκοπιά μου, να αναφέρω ορισμένα, πρακτικά κυρίως, προβλήματα που δημιουργούνται από τη δημοσίευση της προκήρυξης ενός δημοσίου διαγωνισμού και έπειτα, τα οποία όμως προκαλούν πολλές και σημαντικές καθυστερήσεις στην ομαλή εξέλιξη της φάση της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Διευκρινίζω εδώ, ότι αναφέρομαι - λόγω της ιδιότητάς μου - κυρίως σε συμβάσεις κατασκευής έργων - και όχι σε συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών.

1^ο ΠΡΟΒΛΗΜΑ : ΠΛΗΘΩΡΑ ΔΗΜΟΠΡΑΤΟΥΣΩΝ ΑΡΧΩΝ

Το πρώτο από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε είναι η πληθώρα των δημοπρατούσων αρχών που σήμερα υφίστανται σε όλη τη χώρα.

Πολλές από τις αρχές αυτές, στελεχώνονται από υπηρεσιακούς παράγοντες που δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι και δημιουργούν συχνά - λόγω άγνοιας - προσκόμματα στην διαγωνιστική διαδικασία.

Η λύση βέβαια είναι ο περιορισμός των δημοπρατούσων αρχών και η επάνδρωσή τους με στελέχη έμπειρα. Προς την ίδια κατεύθυνση είναι και η θέσπιση σωστών και ενημερωμένων προτύπων διακηρύξεων έργων, οι οποίες θα πρέπει να τυγχάνουν εφαρμογής για όλα τα είδη των έργων και να εφαρμόζονται από όλες τις δημοπρατούσες αρχές της χώρας. Όχι δηλαδή μόνο από τις υπηρεσίες του στενού Δημοσίου Τομέα.

Ακόμα και σήμερα πρότυπο τεύχος διακήρυξης για τα έργα που δημοπρατούνται με το σύστημα μελέτη - κατασκευή, δεν υπάρχει. Και παρόλο που αυτό το σύστημα υποτίθεται ότι συντελεί στην επίσπευση των διαδικασιών, στην πράξη πολλές φορές - λόγω των προσφυγών που δημιουργούνται από τις ασάφειες και τις παραλείψεις των σχετικών διακηρύξεων - ο χρόνος για τη συμβασιοποίηση τους, ξεπερνά ακόμα και τον κλασικό τρόπο δημοπράτησης (δηλαδή ξεχωριστή δημοπράτηση για τη μελέτη και χωριστή για την κατασκευή).

Εδώ θα ήθελα να αναφερθώ στην τελευταία αναθεώρηση των πρότυπων διακηρύξεων Δημοσίων Έργων που έγινε από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., η οποία τυγχάνει εφαρμογής για έργα που δημοπρατούνται μετά τις 2/12/2013.

Τονίζω ότι η αναθεώρηση αυτή δεν έγινε, ως θα όφειλε, ύστερα από διαβούλευση και με τους κλαδικούς φορείς, με αποτέλεσμα, όχι μόνο να μην επιλύονται τα υφιστάμενα προβλήματα στην διεξαγωγή των διαγωνισμών, αλλά επιπλέον να δημιουργούνται και νέα.

Ο ΣΑΤΕ, έχει ήδη (από τις 2-12-2013) αποστείλει αναλυτική πολυσέλιδη επιστολή προς το γραφείο του πρωθυπουργού, την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και το Υπουργείο Υποδομών, αναφερόμενος στα προβλήματα που αναμένονται να προκύψουν από την εφαρμογή των αναθεωρημένων προτύπων τευχών στις νέες διακηρύξεις.

Για να μην σας κουράσω, θα αναφερθώ ενδεικτικά και μόνο σε ορισμένα από αυτά τα προβλήματα, ήτοι:

1. Άσκοπη εισαγωγή αυτούσιων διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας, αντί παραπομπής στην εκάστοτε νομοθεσία του χρόνου διεξαγωγής του διαγωνισμού.
2. Μη επίλυση του θέματος της ημερομηνίας που πρέπει να φέρουν οι υπεύθυνες δηλώσεις, οι οποίες συνοδεύουν τα δικαιολογητικά που καταθέτουν οι διαγωνιζόμενοι.
3. Μη πρόβλεψη της χρήσης δάνεια εμπειρίας και στις διακηρύξεις των έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών.
4. Άσκοπη αναφορά περί μονογραφής **όλων** των δικαιολογητικών συμμετοχής προ της αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών.
5. Τα δικαιολογητικά για τη δάνεια τεχνική και χρηματοοικονομική ικανότητα ορίζονται κατά περίπτωση και κατά την κρίση των Αναθετουσών Αρχών.

Τέλος,

6. Προβλέπεται η άμεση έκδοση του πρακτικού του διαγωνισμού, ενώ είναι γνωστό σε όλους, ότι τα πρακτικά σήμερα εκδίδονται με καθυστέρηση έως και 2 μηνών, λόγω αφενός, αναμονής των έγγραφων απαντήσεων από τις εκδότριες τράπεζες, περί της εγκυρότητας των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής, ενώ αφετέρου, τα μέλη των επιτροπών των διαγωνισμών δεν συνεδριάζουν με τακτική προθεσμία ώστε να μπορεί να βγει σε σύντομο χρονικό διάστημα το τελικό πρακτικό.

Απλή λύση στο θέμα αυτό, είναι βεβαίως η έκδοση δύο πρακτικών:

- Το ένα με τα προσωρινά αποτελέσματα
- Και το δεύτερο - το οριστικό - μετά τον έλεγχο των εγγυητικών.

Πηγαίνοντας τώρα σε ένα άλλο θέμα που ταλαιπωρεί τους συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς

Είναι γνωστό ότι εδώ και χρόνια, για τον περιορισμό της κατάθεσης πληθώρας δικαιολογητικών σε κάθε διαγωνισμό, έχει καθιερωθεί ο θεσμός της ενημερότητας πτυχίου.

Δυστυχώς, στα νέα αναθεωρημένα πρότυπα – τεύχη διακήρυξης, εισάγεται η έννοια της προσκόμισης δικαιολογητικών περί «μη κίνησης εις βάρος του συμμετέχοντος της διαδικασίας της κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστική διαχείριση» που όμως είναι σε ανακολουθία με τα προβλεπόμενα στα δικαιολογητικά που προσκομίζουν οι επιχειρήσεις για την λήψη της ενημερότητας πτυχίου.

Είναι σαφές ότι - το συντομότερο - η ανακολουθία αυτή πρέπει να διορθωθεί. Όπως είπα και νωρίτερα, πολλά από τα ανωτέρω λάθη ή παραλείψεις θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί εάν είχε προηγηθεί η σχετική διαβούλευση με τους αρμόδιους κλαδικούς φορείς.

2° ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑΣ

Να αναφερθώ για λίγο στις απαιτούμενες βεβαιώσεις ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας και τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, εξ αιτίας των υπερβολικών απαιτήσεων των φορέων που τις εκδίδουν.

Κατά την έκδοση βεβαιώσεων από το ΤΣΜΕΔΕ, το ταμείο απαιτεί πλέον εξουσιοδότηση με θεώρηση του γνησίου υπογραφής του αιτούντα. Ωστόσο, οι βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας για τις εταιρίες πχ. 7ης τάξης είναι 32 – όσες δηλαδή και τα στελέχη τους - (ή 26 για όσες εταιρίες έχουν κάνει χρήση της νέας απαιτούμενης ελάχιστης στελέχωσης) - πλέον των βεβαιώσεων για τα μέλη των Δ.Σ. των εταιρειών (οι οποίες ζητούνται κατά περίπτωση από κάποιες υπηρεσίες).

Αντιλαμβάνεστε το πρόβλημα.

Το ίδιο συμβαίνει και για την έκδοση βεβαιώσεων «Μη Πειθαρχικού Παραπτώματος» για τους Υπομηχανικούς στο ΤΕΕ οι οποίοι στελεχώνουν τα πτυχία των εταιρειών.

Είναι προφανές ότι αυτό δεν μπορεί να συνεχίσει να γίνεται!

Επιπρόσθετα, για το θέμα της ασφαλιστικής ενημερότητας των εταιριών, ζητείται (κακώς) {από την αρμόδια Διεύθυνση - Δ15 - για την ενημερότητα πτυχίου}, η προσκόμιση: **ασφαλιστικής ενημερότητας ΟΛΩΝ των έργων στα οποία συμμετέχει μια εταιρία, αλλά και των έργων στα οποία συμμετέχει ως κοινοπραξία, επιπλέον, από την ασφαλιστική ενημερότητα της έδρας.** Ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση ασφαλιστικής ενημερότητας μίας εταιρίας είναι: η μη οφειλή προς το ΙΚΑ της έδρας της εν λόγω εταιρείας - ή των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει η ίδια για τα έργα που εκτελεί.

Κατά συνέπεια ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΤΤΗ η προσκόμιση ασφαλιστικών ενημεροτήτων των έργων, διότι το σημείο αναφοράς του σχετικού ελέγχου από το ΙΚΑ είναι το ΑΦΜ της εταιρίας.

Για την ασφαλιστική ενημερότητα των έργων τα οποία εκτελούνται σε κοινοπραξία θα πρέπει το ΙΚΑ, βελτιώνοντας στοιχειωδώς την μηχανογράφησή του, να μπορεί να παίρνει μέσω του ΑΦΜ της επιχείρησης την ασφαλιστική ενημερότητα των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει μια επιχείρηση, και εν συνεχεία να εκδίδει ένα πιστοποιητικό που να αναφέρεται στην έδρα της επιχείρησης.

Για το θέμα της φορολογικής ενημερότητας και εδώ (κακώς) ζητείται από την αρμόδια διεύθυνση Δ15, η ενημερότητα όλων των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει μια εργοληπτική επιχείρηση. Όμως, απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση φορολογικής ενημερότητας της έδρας της επιχείρησης είναι η μη οφειλή των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει για τα έργα που εκτελεί. Ευτυχώς, χάρη στο σύστημα TAXIS του Υπουργείου Οικονομικών, αρκεί η φορολογική ενημερότητα μόνο της έδρας της επιχείρησης για να καλύψει και τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει, κάτι για το οποίο όμως δεν είναι προφανώς ενήμερες οι υπηρεσίες του ΥΠΟΜΕΔΙ.

Η λύση στα προαναφερόμενα προβλήματα μπορεί να δοθεί μέσω της αρμόδιας υπηρεσίας έκδοσης ενημερότητας πτυχίου (Δ-15 του ΥΠΟΜΕΔΙ), η οποία θα πρέπει να τροποποιήσει τις σχετικές διατάξεις με σκοπό τη βελτίωση και την απλοποίηση της διαγωνιστικής διαδικασίας.

3° ΠΡΟΒΛΗΜΑ – ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΥΧΩΝ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ

Σημαντικό θέμα που δεν αναφέρθηκε από τους προηγούμενους ομιλητές είναι οι αδιανόητες, για τη σημερινή εποχή, καθυστερήσεις στη διαθεσιμότητα του συνόλου των τευχών δημοπράτησης σε σχέση με τη δημοσίευση της διακήρυξης.

Ακόμα και σήμερα υφίστανται πολλές υπηρεσίες οι οποίες χορηγούν με καθυστέρηση - και μάλιστα έναντι αδικαιολόγητα υψηλών τιμών - τα τεύχη δημοπράτησης, τα οποία συχνά είναι και μεγάλα σε όγκο.

Η λύση όπως συνήθως είναι πολύ απλή και έχει ως εξής: **Υποχρεωτική (μέσω σχετικής νομοθετικής ρύθμισης) ανάρτηση του συνόλου των τευχών μαζί με τη διακήρυξη στην ιστοσελίδα της δημοπρατούσας αρχής.**

4^ο ΠΡΟΒΛΗΜΑ: ΠΛΗΘΩΡΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΝΤΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ, όπως και οι άλλοι ομιλητές, στην πληθώρα των ελέγχων που προηγούνται της υπογραφής μιας σύμβασης κατασκευής Δημοσίων Έργων, και που αναπόφευκτα δημιουργούν πρόσθετες καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων αλλά και στην απορρόφηση των πόρων της Ε.Ε., σε μία εποχή που η έλλειψη ρευστότητας στην αγορά είναι το μέγα πρόβλημα.

Οι διαδοχικοί έλεγχοι σήμερα είναι για τα μεγάλα έργα :

- 1) Μετά την οριστικοποίηση του αποτελέσματος του διαγωνισμού (πέρας ενστάσεων - προσφυγών - ασφαλιστικών μέτρων κλπ):
 1. Έλεγχος από Ελεγκτικό Συνέδριο
 2. Έλεγχος από την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
 3. Έλεγχος από Διαχειριστική αρχή
 4. Έλεγχος από τη Βουλή για συμβάσεις άνω των 20.000.000 ευρώ

Σημειώνω ότι πριν τη δημοπράτηση έχει προηγηθεί ο έλεγχος των τευχών από τη διαχειριστική αρχή. Ο συνολικός χρόνος που απαιτείται (υπενθυμίζω μετά την οριστικοποίηση του αποτελέσματος ενός διαγωνισμού) μπορεί να ξεπεράσει και τους δύο μήνες.

Ποια θα μπορούσε να είναι η πρόταση για την επίσπευση της διαδικασίας;

Η υποχρεωτική από ΟΛΕΣ τις δημοπρατούσες αρχές ταυτόχρονη αποστολή των απαραίτητων δικαιολογητικών με ηλεκτρονικό τρόπο στις ανωτέρω αρχές, θέσπιση πειθαρχικών ποινών στην περίπτωση που στέλνονται όπως συμβαίνει μερικές φορές, ελλιπή δικαιολογητικά. Επίσης, η θέσπιση τακτής προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί οι έλεγχοι θα βοηθούσε σε αυτή την κατεύθυνση.

Τέλος η αναγκαιότητα ελέγχου (μετά από τους προηγούμενους 3 ελέγχους) και από τη Βουλή για τα μεγάλα έργα ίσως θα έπρεπε να επανεξεταστεί.

Κλείνοντας την εισήγησή μου, πιστεύω ότι σας παρουσίασα μερικά από τα καθημερινά προβλήματα που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των δημοσίων συμβάσεων και όπως βλέπετε οι λύσεις που σαφώς επιταχύνουν τις διαδικασίες είναι πολύ απλές. Το μόνο που χρειάζεται για την ταχύτατη υλοποίησή τους είναι πολιτική βούληση.

Παραμένω στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε ερωτήματα και σας ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας.